

տեղի սպիտակ թեմալու
Յունիս 27ին Մեղեքեան կրթ.
Հաստ. ունեցաւ իր ամառային հան-
դէսը, նախապատրաստութեամբ Սարա-
նան Սրբազանի:
Տնօրէնութիւնը հրաւիրած էր
միայն Նիկոսիոյ Ազգ. մարմինները:
Բնման տեղէն և ձայն նստած
էին չընտանաւորները և չընտան-
ւորները:
Հաստատութեան տնօրէն Պ. Գ.
կիրակոսեան հանդէսը բացաւ: Եւ-
ղան հայերէն, ֆրանսերէն և ան-
գլիներէն արտասանութիւններ,
ճառեր և ուղերձներ, բոլորն ալ
արդէն զիտակեց մարդոց տպաւո-
րութիւնը կը թողնէին իրենց ար-
տայնած գաղափարներով:
Հանդէսին փայլելի կ'աւելցնէր Պ.
Բ. Կանաչեանի երգչախումբն ու
նուագիտները:
Հանդէսին յայտագիրը վերջոյ
ցած էր, երբ բոլոր չընտանաւոր-
ները հաւաքուեցան բնքը, իրենց
հետ ունենալով Սարաճեան Սրբա-
զանը:
Տնօրէն Պ. Գ. կիրակոսեան
շատ կուռ ու իմաստասիր ճառ մը
խոսեցաւ:

Ինչպէս ամէն տեղ, հոս ալ Բա-
րեղորձական տաճկը իր 25ամեակը:
Տեղի մասնաճիւղի վարչութիւն-
ներ, բոլոր պատասխանատուները
տեսած էր շքեղօրէն տօնելու համար:
Եկեղեցիին բակն ու դուռը, ա-
մէն կողմ զբոսայգիներով եւ եռա-
գոյնով և այդ եռագոյններուն մէջ
կը փառաբանէր գոյնզգոյն եւեքորա-
կան լոյսեր, Դաւան վրայ հայկա-
կան զինանշանը եռագոյնին մէջ առ-
նուած էր, իսկ բնման վրայ, Պո-
ղոս փայտի նկարը նոյնպէս փայ-
լուն հայկական զրոյակով:
Խուռն բազմութիւն մը եկած
էր օրուայ տօնին առթիւ:
Հանդէսը բացաւ Պ. Մ. Սալ-
թանեան: Ան քանի մը խօսքով
կարգադրեց այն ինչ որ բնած է ու դեռ
կ'ընէ Բարեղորձականը: Սեփոյն հետ
բարեբաղան Մեղեքեան կրթ. հաս-
տատութեան տնօրէն Պ. Գ. կիրա-
կոսեան, որ իր մէջ ժամ տակ
բանաստեղծութեան թիւերը Բարե-
ղորձականի ծնունդն ու բարգաւա-
ճումը և անոր կատարած ու յե-
տագոյն կատարելիք գործը:
Յետոյ խօսեցաւ վեր. Ս. Աղ-
պապեան, որ կոչ քրաւ նոր ան-
սակագողներու, ու լինելով իր, դո-
ղաբ միջոցին արդէն ունեցան 270
անդամ և օժանդակ:

Վերջին խօսքը քրաւ Սարաճեան
Սրբազան, խանդավառութեամբ լի թը-
նց այն գործերը որ Բարեղորձա-
կանը բնած ու ընել տուած է
իր միջոցաւ: Եւ յայնչեանց որ Բա-
րեղորձականը օրը չէ օր մը պիտի
կատարէ փոքրաբար դեր մը մէջ,
ինչպէս բնած է մինչեւ այսօր:
Վերջին երկու ամիսները եղան
հանդէսներով բնած ուրուած չըլած
մը: Ազգ. Շուշանեան մանկապա-
տէի հանդէսը, նախապատրաստութեամբ
Սարաճեան Ս. Վ. անհախճաբ թաղ-
մութիւն մը ամէն կողմ բնած էր:
Ազգ. Մեղեքեան վարժարանի
Ֆանֆարը, ամբողջ հանդէսի տեղ-
քան:

Մարտի 27ին Սրբազան շքեղ ըն-
դունելութեան բոլոր պատասխա-
նատուները տեսած էր ու մեկնած
գիտաբար: Թաղական Խորհուրդի
երկու անդամներն էնաւ:
Եղած պատասխանութեան համե-
մատ կէտերին ճանց Լաւոնցա Տըթ-
կեղեցեանն ունեւ ու Նիկոսիոյ
բոլոր ներկայացուցիչները հասան
հոն Վեհափառ գիտաբարու:
Ժամը ճիշդ ժին, 12 օթոներու
ընկերակցութեամբ Վեհափառ հո-
տաւ Նիկոսիոյ, մինչ այդ եկեղեցիի
զանգակը կը հնչէր ուժգին կերպով
աւետանելու Վեհափառին զարուստը:
Պատգամ կերպով զարգացուած
էր ամէն կողմ և արմատներէ ճիւ-
ղերով կամարներ շինուած էին. եւ
կեղեցիի դրան վրայ կը փայլէր
հայկական եռագոյնը և անգլիակա-
նը, ամէն կողմ զրոյակաբարու
Ազգ. Մեղեքեան վարժ. ուսու-
նողները չղթալ կազմած կարգիւնին
ժողովուրդին խուժումը:
Իսկ հետաքրքիր բազմութիւն
մը ամէն կողմ հնչող ձայնով մէջ էր
աւետանելու Մեղեքեան վարժա-
րանը:
Հայրապետը շատ յոգեմած ըլլա-
լով, Սարաճեան Սրբազանը դուռ-
նէկաւ, յայտնեց Հայրապետական

Սրբազանը ինձմէ անձամբ տեղեկութիւն կ'սպասէ այս խնդրին
շուրջ: Ձեր կարեւոր ըրէք, փոքրեւել և ապաւորու համար Ձեր
ժողովուրդը մեծ և իրական վտանգէ մը և շուտով տեղեկա-
ցուցէք արդիւնքը ինձի:
Այս խօսքերը ըսի և հետագայ Պատրիարքարանէն: Կէսօրէն
վերջը, Պատրիարքարանի կողմէ երկու քահանաներ գալով տե-
ղեկացուցին ինձ թէ՛ պէտք եղած թեղաբնակիչներին ու իւր-
ապատեր տրուելով եկեղեցի մէջ հաւաքուած յեղափոխական-
ները ցրուած և և վախճալիք օճէ բան չէ մնացած:
Այս պատասխանը պաշտօնապէս տեղեկացուցի Մապէն:
Պատրիարքի և Պատրիարքարանի վրայ ըրած այս անա-
չին ոպարանքով, յեղափոխականներու ցոյցները ապարդիւ
մնացին: Բայց Հայ յեղափոխական կոմիտէներու ամէն մէկ շա-
բաթու և ընթացքը շատ խիստ քննութիւններու տակ առած
էին և միջոց չէին խնայել օրը օրին տեղեկանալու համար անոնց
բոլոր իրադարձութեանց:

Յեղափոխական կոմիտէի օրէ օր աւելի զօրանալով կազ-
մակերպութեան աւելի արարածութիւն և նոր շարժումը մը պատ-
րաստուելը կը զգային:
Հայերը, երկրին մէջ թէ՛ զուրսը, անկախութեան երա-
զով արդարեւ կաշխատելու և յարաբերութեան ըմբռնութեան
և յեղափոխութեան ծրագիրները կը ծալէին:
Ռուսիոյ և Հոնտոնի մէջ հայերէն թերթի կը հրատարա-
կուէին, պատուիրակութիւններ կը խառնուէին, օտար մամուլի
միջոցաւ մեղի քի լիա հրատարակութիւններ կարճատեւագրուէին
իսկ միւս կողմէ Պատրիարքարանի միջոցաւ ցրուած բարե-
կարգի կոմիտէն հայերը կառավարութեան զէմ բողոքագիր-
ներ պատրաստուելը կը մղէր: Բազմաթիւ նման բողոքագիրներ
կը ղրկուէին ընդարձակ:
Այս օրերուն կազմուեցան Հնչակ, Դրաչակ և Դաշնակ կու-

Պատրիարք Աշոտեան Լեֆնտի մտածեց. զգացուած կը տես-
նուէր: Անկեղծ ըլլալը հաստատուելու եղանակով մը պատաս-
խանեց:
— Աստուծոյ Բուսիայէն եկած քանի մը սեպուրներու գըր-
գըրութեամբ կատարուած օրիպայութիւններ են: Այսուամե-
ն այնքալ պիտի աշխատինք իսոց հասկնելու անոնց:
Քանի մը թեթեւ սպասուիլները և ուղղելի վերջ, յայ-
տարարութիւններու սատակցանելով ըսի:
— Ես հիմալ պալաւտ կերթամ. հորին արեւադարձութիւն

Պատրիարք Աշոտեան Լեֆնտի մտածեց. զգացուած կը տես-
նուէր: Անկեղծ ըլլալը հաստատուելու եղանակով մը պատաս-
խանեց:
— Աստուծոյ Բուսիայէն եկած քանի մը սեպուրներու գըր-
գըրութեամբ կատարուած օրիպայութիւններ են: Այսուամե-
ն այնքալ պիտի աշխատինք իսոց հասկնելու անոնց:
Քանի մը թեթեւ սպասուիլները և ուղղելի վերջ, յայ-
տարարութիւններու սատակցանելով ըսի:
— Ես հիմալ պալաւտ կերթամ. հորին արեւադարձութիւն

Պատրիարք Աշոտեան Լեֆնտի մտածեց. զգացուած կը տես-
նուէր: Անկեղծ ըլլալը հաստատուելու եղանակով մը պատաս-
խանեց:
— Աստուծոյ Բուսիայէն եկած քանի մը սեպուրներու գըր-
գըրութեամբ կատարուած օրիպայութիւններ են: Այսուամե-
ն այնքալ պիտի աշխատինք իսոց հասկնելու անոնց:
Քանի մը թեթեւ սպասուիլները և ուղղելի վերջ, յայ-
տարարութիւններու սատակցանելով ըսի:
— Ես հիմալ պալաւտ կերթամ. հորին արեւադարձութիւն

Պատրիարք Աշոտեան Լեֆնտի մտածեց. զգացուած կը տես-
նուէր: Անկեղծ ըլլալը հաստատուելու եղանակով մը պատաս-
խանեց:
— Աստուծոյ Բուսիայէն եկած քանի մը սեպուրներու գըր-
գըրութեամբ կատարուած օրիպայութիւններ են: Այսուամե-
ն այնքալ պիտի աշխատինք իսոց հասկնելու անոնց:
Քանի մը թեթեւ սպասուիլները և ուղղելի վերջ, յայ-
տարարութիւններու սատակցանելով ըսի:
— Ես հիմալ պալաւտ կերթամ. հորին արեւադարձութիւն

Պատրիարք Աշոտեան Լեֆնտի մտածեց. զգացուած կը տես-
նուէր: Անկեղծ ըլլալը հաստատուելու եղանակով մը պատաս-
խանեց:
— Աստուծոյ Բուսիայէն եկած քանի մը սեպուրներու գըր-
գըրութեամբ կատարուած օրիպայութիւններ են: Այսուամե-
ն այնքալ պիտի աշխատինք իսոց հասկնելու անոնց:
Քանի մը թեթեւ սպասուիլները և ուղղելի վերջ, յայ-
տարարութիւններու սատակցանելով ըսի:
— Ես հիմալ պալաւտ կերթամ. հորին արեւադարձութիւն

Պատրիարք Աշոտեան Լեֆնտի մտածեց. զգացուած կը տես-
նուէր: Անկեղծ ըլլալը հաստատուելու եղանակով մը պատաս-
խանեց:
— Աստուծոյ Բուսիայէն եկած քանի մը սեպուրներու գըր-
գըրութեամբ կատարուած օրիպայութիւններ են: Այսուամե-
ն այնքալ պիտի աշխատինք իսոց հասկնելու անոնց:
Քանի մը թեթեւ սպասուիլները և ուղղելի վերջ, յայ-
տարարութիւններու սատակցանելով ըսի:
— Ես հիմալ պալաւտ կերթամ. հորին արեւադարձութիւն

Պատրիարք Աշոտեան Լեֆնտի մտածեց. զգացուած կը տես-
նուէր: Անկեղծ ըլլալը հաստատուելու եղանակով մը պատաս-
խանեց:
— Աստուծոյ Բուսիայէն եկած քանի մը սեպուրներու գըր-
գըրութեամբ կատարուած օրիպայութիւններ են: Այսուամե-
ն այնքալ պիտի աշխատինք իսոց հասկնելու անոնց:
Քանի մը թեթեւ սպասուիլները և ուղղելի վերջ, յայ-
տարարութիւններու սատակցանելով ըսի:
— Ես հիմալ պալաւտ կերթամ. հորին արեւադարձութիւն

Պատրիարք Աշոտեան Լեֆնտի մտածեց. զգացուած կը տես-
նուէր: Անկեղծ ըլլալը հաստատուելու եղանակով մը պատաս-
խանեց:
— Աստուծոյ Բուսիայէն եկած քանի մը սեպուրներու գըր-
գըրութեամբ կատարուած օրիպայութիւններ են: Այսուամե-
ն այնքալ պիտի աշխատինք իսոց հասկնելու անոնց:
Քանի մը թեթեւ սպասուիլները և ուղղելի վերջ, յայ-
տարարութիւններու սատակցանելով ըսի:
— Ես հիմալ պալաւտ կերթամ. հորին արեւադարձութիւն

ՍԱՐԴԸ Կ'ՍՍՏՈՒՄԵԱՄԵՐ

ԳԻՏՈՒՆ ՄԸ ԿԵՆԴՐԱՆԻ

Գիտութեան ծայրագոյն իտէա-
նը և եղած արարչագործութիւնը և
գիտական շրջաններու մէջ բազմա-
թիւ միտքեր մտնած են այս իտէա-
նին կարելիութեան համար: Սթէ-
Միլերն զարու տարրաբաններուն
երազը ոսկիի փայլով միայն չըլա-
նակուած էր, նոր զարեւու գիտու-
նը անսահման հորիզոններ ունե-
ցաւ իր մտքի յանգիստութիւններ
յուն առջև: Ու գիտութիւնը եթէ
երկէ կը գտնանար ձերու թիւնը ջըն-
ջելու և կոսնքը երկարացնելու ե-
րազով, այսօր Արարչին ձառքուն
ձառքը կը գտնուի արդէն: Պիտի
ըլլայ որ մարդկային խելագարի-
միտքը գտնէ այս ձառքուն ու բա-
ճարայ Աստուծոյ գերազոյն կա-
տարելութեան: Ժամանակը պի-
տի պատասխանէ այս հարցումին
որ մարդկային ուղեղը պրկած է
նոյն իսկ գիտական կենսաբիւ սեմին
մտաւորապէս 500 հոգիէն աւելի
բազմութիւն մը:
Շատրապ պէշ ներկայացուց այն
բոլոր փորձերը զոր ըրած էր Թա-
նալ պէշ անցաւ տարի, ու աւելի
ըլլալով նաև քանի մը վարկեր
իր գլուխը պահեց հողին մէջ զԷ-
լաւն վրայ:
Միջին Կիսմի կղզին այնքալ
ֆաբրիկներուն մէջ թափու և Շա-
նալ պէշին են որ կըրցած են իրքե-
ֆաբրիկ ներկայանալ և ֆաբրիկա-
րարները նաև քանի մը այդ բացառիկ պա-
սիւ մըն է որ երկու ֆաբրի-
կներ տուին կիրպնայ զարուութի-
նը: Ըստ Շատրապ պէշի գետ շատ
պարզ կայ իրենց առջև և ժամա-
կի ընթացքին կրնան տիրու-
նալ շատ մը յաջողութիւններու:
Ինքնին վրայ կային յոյն և հայ
թիլիներ որոնք կը զսկէին փորձե-
րուն և անոնք գտնան շատ
Շատրապ պէշ իրեն ֆաբրի-

Ժամանակէ մը իվեր կղզիի հա-
յութիւնը հետաքրքրական ձա-
ր կարգեր և այդ Մեծի Տանին Կի-
լիկոյ Սահակ Կաթողիկոսին Կիւ-
րոս այցելութիւնն էր:
Սարաճեան Սրբազան շքեղ ըն-
դունելութեան բոլոր պատասխա-
նատուները տեսած էր ու մեկնած
գիտաբար: Թաղական Խորհուրդի
երկու անդամներն էնաւ:
Եղած պատասխանութեան համե-
մատ կէտերին ճանց Լաւոնցա Տըթ-
կեղեցեանն ունեւ ու Նիկոսիոյ
բոլոր ներկայացուցիչները հասան
հոն Վեհափառ գիտաբարու:
Ժամը ճիշդ ժին, 12 օթոներու
ընկերակցութեամբ Վեհափառ հո-
տաւ Նիկոսիոյ, մինչ այդ եկեղեցիի
զանգակը կը հնչէր ուժգին կերպով
աւետանելու Վեհափառին զարուստը:
Պատգամ կերպով զարգացուած
էր ամէն կողմ և արմատներէ ճիւ-
ղերով կամարներ շինուած էին. եւ
կեղեցիի դրան վրայ կը փայլէր
հայկական եռագոյնը և անգլիակա-
նը, ամէն կողմ զրոյակաբարու
Ազգ. Մեղեքեան վարժ. ուսու-
նողները չղթալ կազմած կարգիւնին
ժողովուրդին խուժումը:
Իսկ հետաքրքիր բազմութիւն
մը ամէն կողմ հնչող ձայնով մէջ էր
աւետանելու Մեղեքեան վարժա-
րանը:
Հայրապետը շատ յոգեմած ըլլա-
լով, Սարաճեան Սրբազանը դուռ-
նէկաւ, յայտնեց Հայրապետական

Սրբազանը ինձմէ անձամբ տեղեկութիւն կ'սպասէ այս խնդրին
շուրջ: Ձեր կարեւոր ըրէք, փոքրեւել և ապաւորու համար Ձեր
ժողովուրդը մեծ և իրական վտանգէ մը և շուտով տեղեկա-
ցուցէք արդիւնքը ինձի:
Այս խօսքերը ըսի և հետագայ Պատրիարքարանէն: Կէսօրէն
վերջը, Պատրիարքարանի կողմէ երկու քահանաներ գալով տե-
ղեկացուցին ինձ թէ՛ պէտք եղած թեղաբնակիչներին ու իւր-
ապատեր տրուելով եկեղեցի մէջ հաւաքուած յեղափոխական-
ները ցրուած և և վախճալիք օճէ բան չէ մնացած:
Այս պատասխանը պաշտօնապէս տեղեկացուցի Մապէն:
Պատրիարքի և Պատրիարքարանի վրայ ըրած այս անա-
չին ոպարանքով, յեղափոխականներու ցոյցները ապարդիւ
մնացին: Բայց Հայ յեղափոխական կոմիտէներու ամէն մէկ շա-
բաթու և ընթացքը շատ խիստ քննութիւններու տակ առած
էին և միջոց չէին խնայել օրը օրին տեղեկանալու համար անոնց
բոլոր իրադարձութեանց:

Յեղափոխական կոմիտէի օրէ օր աւելի զօրանալով կազ-
մակերպութեան աւելի արարածութիւն և նոր շարժումը մը պատ-
րաստուելը կը զգային:
Հայերը, երկրին մէջ թէ՛ զուրսը, անկախութեան երա-
զով արդարեւ կաշխատելու և յարաբերութեան ըմբռնութեան
և յեղափոխութեան ծրագիրները կը ծալէին:
Ռուսիոյ և Հոնտոնի մէջ հայերէն թերթի կը հրատարա-
կուէին, պատուիրակութիւններ կը խառնուէին, օտար մամուլի
միջոցաւ մեղի քի լիա հրատարակութիւններ կարճատեւագրուէին
իսկ միւս կողմէ Պատրիարքարանի միջոցաւ ցրուած բարե-
կարգի կոմիտէն հայերը կառավարութեան զէմ բողոքագիր-
ներ պատրաստուելը կը մղէր: Բազմաթիւ նման բողոքագիրներ
կը ղրկուէին ընդարձակ:
Այս օրերուն կազմուեցան Հնչակ, Դրաչակ և Դաշնակ կու-

Պատրիարք Աշոտեան Լեֆնտի մտածեց. զգացուած կը տես-
նուէր: Անկեղծ ըլլալը հաստատուելու եղանակով մը պատաս-
խանեց:
— Աստուծոյ Բուսիայէն եկած քանի մը սեպուրներու գըր-
գըրութեամբ կատարուած օրիպայութիւններ են: Այսուամե-
ն այնքալ պիտի աշխատինք իսոց հասկնելու անոնց:
Քանի մը թեթեւ սպասուիլները և ուղղելի վերջ, յայ-
տարարութիւններու սատակցանելով ըսի:
— Ես հիմալ պալաւտ կերթամ. հորին արեւադարձութիւն

Պատրիարք Աշոտեան Լեֆնտի մտածեց. զգացուած կը տես-
նուէր: Անկեղծ ըլլալը հաստատուելու եղանակով մը պատաս-
խանեց:
— Աստուծոյ Բուսիայէն եկած քանի մը սեպուրներու գըր-
գըրութեամբ կատարուած օրիպայութիւններ են: Այսուամե-
ն այնքալ պիտի աշխատինք իսոց հասկնելու անոնց:
Քանի մը թեթեւ սպասուիլները և ուղղելի վերջ, յայ-
տարարութիւններու սատակցանելով ըսի:
— Ես հիմալ պալաւտ կերթամ. հորին արեւադարձութիւն

Պատրիարք Աշոտեան Լեֆնտի մտածեց. զգացուած կը տես-
նուէր: Անկեղծ ըլլալը հաստատուելու եղանակով մը պատաս-
խանեց:
— Աստուծոյ Բուսիայէն եկած քանի մը սեպուրներու գըր-
գըրութեամբ կատարուած օրիպայութիւններ են: Այսուամե-
ն այնքալ պիտի աշխատինք իսոց հասկնելու անոնց:
Քանի մը թեթեւ սպասուիլները և ուղղելի վերջ, յայ-
տարարութիւններու սատակցանելով ըսի:
— Ես հիմալ պալաւտ կերթամ. հորին արեւադարձութիւն

Պատրիարք Աշոտեան Լեֆնտի մտածեց. զգացուած կը տես-
նուէր: Անկեղծ ըլլալը հաստատուելու եղանակով մը պատաս-
խանեց:
— Աստուծոյ Բուսիայէն եկած քանի մը սեպուրներու գըր-
գըրութեամբ կատարուած օրիպայութիւններ են: Այսուամե-
ն այնքալ պիտի աշխատինք իսոց հասկնելու անոնց:
Քանի մը թեթեւ սպասուիլները և ուղղելի վերջ, յայ-
տարարութիւններու սատակցանելով ըսի:
— Ես հիմալ պալաւտ կերթամ. հորին արեւադարձութիւն

Պատրիարք Աշոտեան Լեֆնտի մտածեց. զգացուած կը տես-
նուէր: Անկեղծ ըլլալը հաստատուելու եղանակով մը պատաս-
խանեց:
— Աստուծոյ Բուսիայէն եկած քանի մը սեպուրներու գըր-
գըրութեամբ կատարուած օրիպայութիւններ են: Այսուամե-
ն այնքալ պիտի աշխատինք իսոց հասկնելու անոնց:
Քանի մը թեթեւ սպասուիլները և ուղղելի վերջ, յայ-
տարարութիւններու սատակցանելով ըսի:
— Ես հիմալ պալաւտ կերթամ. հորին արեւադարձութիւն

Պատրիարք Աշոտեան Լեֆնտի մտածեց. զգացուած կը տես-
նուէր: Անկեղծ ըլլալը հաստատուելու եղանակով մը պատաս-
խանեց:
— Աստուծոյ Բուսիայէն եկած քանի մը սեպուրներու գըր-
գըրութեամբ կատարուած օրիպայութիւններ են: Այսուամե-
ն այնքալ պիտի աշխատինք իսոց հասկնելու անոնց:
Քանի մը թեթեւ սպասուիլները և ուղղելի վերջ, յայ-
տարարութիւններու սատակցանելով ըսի:
— Ես հիմալ պալաւտ կերթամ. հորին արեւադարձութիւն

Պատրիարք Աշոտեան Լեֆնտի մտածեց. զգացուած կը տես-
նուէր: Անկեղծ ըլլալը հաստատուելու եղանակով մը պատաս-
խանեց:
— Աստուծոյ Բուսիայէն եկած քանի մը սեպուրներու գըր-
գըրութեամբ կատարուած օրիպայութիւններ են: Այսուամե-
ն այնքալ պիտի աշխատինք իսոց հասկնելու անոնց:
Քանի մը թեթեւ սպասուիլները և ուղղելի վերջ, յայ-
տարարութիւններու սատակցանելով ըսի:
— Ես հիմալ պալաւտ կերթամ. հորին արեւադարձութիւն

ԻՍՏԱՍՏՈՒՆ ԽՈՍԷԲԸ

Կնոյ պատուը լաւ պաշտպա-
նուած չի լինիր, եթէ ասորինու-
թիւնը չառաջնորդէ անոր:

Բառերը չեն կրնար փոխել գո-
ղախորհրդը:

Ժամանակը նպաստաւոր է բա-
րեկամութեան և թշնամի է սիրոյ:

Շատ անգամ կանանց վերադ-
րուած արմարութիւնը չ

ՀԱՅ ԿԵԱՆՔԻ ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԵՒԱՆԻ ՆՈՐ ԶՄԻՈՒՂԸ
Ճարտարապետ Կ. Նուգարշան
հետևեալ տեղեկութիւնները կու-
տայ ձերոյն. Հայաստանի—
Երեւանի ներկայ ջրմուղը շին-
ւած է 1912ին։

Հաս նախագին, ջրմուղը պի-
տի տար օրական 200,000 դոլ
ջուր, համաձայն Երեւանի բնակչ-
ւութեան թիւին, որ 28000 էր այն
ատեն։ Նախագինները կը պատա-
սուէին նկատի առնելով բնակչու-
թեան աճումը քսան տարուան մէջ,
եթէ Երեւանի բնակչութեան աճու-
թիւնը երեք տուով, 1932ին Երեւա-
նի բնակչութեան թիւը պիտի ըլ-
լար 50,400։ Սակայն, այս վերջին
տարիներուն, Երեւանի բնակչու-
թեան թիւը այնքան աճեցաւ, որ
այժմ կը հաշուուի 100,000։ Նկա-
տելով, որ Երեւանի ջրմուղին կ'օգ-
տուի նաեւ Նորքի, Աւան գիւղի,
Արաբկիրի, Գանգեթի, Վերին Ե-
րեւանի Շնչազանի գիւղերուն, Թա-
գա գիւղի երկաթուղիի կայանին,
բամապակաշակութեան կեդրոնին
բնակիչները, որոշ է թէ ջուրը պի-
տի պակասել։

Անցեալ Նոյեմբերին, երբ չափ-
ուեցաւ ջրմուղին հայթայթած ջու-
րին քանակը, տեսնուեցաւ որ 24
ժամէն կ'ստացուի 170,000 դոլ։

Ուրեմն իւրաքանչիւր բնակիչի
կ'ընայ 1,41 դոլ։ Այս բաժնիին
մէջ կը մտնէ ջուրը, որ կը թափի
լաղիներէն ու արտաքինցնե-
րուն կը տրուի, լուսացարանները
կը դրուի, փողոցները ջրելու կը
ծառայէ, հորինները մարելու կը
գործածուի։ Եւրոպայի մէջ իւրա-
քանիցի մարդու կը նախատես-
ուի տալ տասը դրո՝ ջուր։ Այս-
պէս, մէկ կողմէ ջուրի պակասը,
միւս կողմէ Երեւանի բնակչութեան
աճումը պատճառ կը դառնային,
որ ջրաբաշխ ծորակներու մաս
կազմուէի պոյնը, մասնաւոր ա-
մառ ատեն։ Իսկ հորինի ժամանակ
աւելի զէշ, ինչպէս անցեալ տարի
երբ ջուրը պակասեցաւ եւ կարի
գործարանը այրեցաւ բոլորովին։

Ուստի քաղաքային խորհուրդը
ստորեկ լայնցնել ջրմուղը այնքան
որ տայ օրական 1,500,000 դոլ։
Սակայն «յուզու» խողովակներ
կարելի չեղաւ տառալ ժամանակին
այս պատճառով 1930ին պատ-
աստուեցաւ երկրորդ նախագիւ
մը, «պիթի» խողովակներով ջուր
բերելու համար Դրբուլալին Երե-
ւան։ Ջուրը պիտի գայ մինչեւ բա-
ղար, եւ բարձր թաղի մը մէջ, Ա-
րտեման փողոցին վերեւը, պիտի
չիտուի երկու հեղեղան ջրաբար
450,000 դոլ պարունակութեամբ։
Ջրաբարէն մինչեւ տուններ ջուրը
պիտի տարուի «յուզու» ճնշող
խողովակներով։ Ճնշման ջրաբար-
ներուն քարծուծները կրնային
ջուրը հասնել տուններուն մինչեւ
հինգերորդ յարկերը կամ հորինի
ատեն։ Ինչեւ տանիները։

Այս նախագիծը կրնայ ջուր
հայթայթել 220,000 բնակչին, թիւ
որ որուն պիտի հասնի Երեւան քը-
սան տարին։ Քաղաքին ջրմուղին
շինութեան ձեռք, պիտի սկսիսուր
ջրմուղներ շինել Երեւանի, Կոս-
տայրի եւ Դամարուի համար, ո-
րոնք խմելու մարուր ջուր չունին։
Այս նախագիծը կը նստի մէկ
միլիոն 580,000 ռուբլի։ Սկսել
նկատուի այս ծախսը, որովհետեւ
յուրը կուգայ ինքնաճում, առանց
օժիւ մերկաներու եւ առանց
մարքուտու, որ անհրաժեշտ չէ։
Շինութիւնները սկսած են 1929ին
Ալմ զոյնի մարտած են ջրամ
բարները։ Պատրաստ են ածխակ
ալ, ուր պիտի դրուին խողովակնե-
րը։ Այս ախակները փորուած են
մէկ ու կէս մէթր խոր, որպէս
ջուրը պող ըլլայ ամառը եւ չափի
անոր։

ՀԱՅ ՍՊՈՐՏԻՍՏՆԵՐԸ
Հայաստանի գանգաւն շրջա-
նելին Երեւան հաւաքուած են 3000
սկաւառներ։ Յունիս 25ին, Երեւա-
նի մարզադաշտին մէջ բոլորը
միասին կատարեցին մարզական
խաղեր, յետոյ կանգնեցին «Օղա-
նա» բուրգը։ Յաջորդ օրն ալ շա-
րունակուեցան մարզական խաղերը
Յետոյ Երեւանի, Լինկանկանի, Դա-
րաբիխայի, Բալաղուի, Վաղար-
շապատի, Դամարուի, Աշտարա-
կի խումբերը գնդակի խաղեր ու
մրցումներ կատարեցին։

Իրիւնուան վրա գացին կուսակցա-
կան քառուորական ակումբները,
որ բաւուարեցան, երեք պատմե-
ցի կը իրեն նուաճուները, ապա-
գայ ծրագրերը։—հերթին ձե-
ւով բաշխ այս աճալ ալ թէ «կար-
ու կարք քանով ալ պիտի, պի-
տի կ'ընեն»։

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱԳՐԸ
ՊԱՅՅԵՆՆԻ ԱՆՑԵԱԼ ՈՒՐԲԱՐ
ՈՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԸ
ՀՐԱՎԱՐՔՈՒ

ԱՏԻՊ ՓԱՇՏԱՅ ԳՄԱՆԻՔ ԳԵՌ
Կ Ա Ն Գ ՈՒ Ն

Նախարարական ժողովարը ծա-
ղեցաւ Ուրբար կեսօրին հին տեղայի
մէջ։

Ժամը 11 ու կեսին. արդարու-
րեան նախարար Սայէն Աննին
կ'ընկնէր, Պուրեհ պարագանի իր
առաջին լաղի գրասենեակը ձգելով
գնաց հանը։ Նախագահ Պ.Շարճեպ-
լանի մօտ եւ ամուր կենդանացող
իր գրուար հրաժարեցին։

Այս անակկալ մեկնումին պա-
սաւ միայն առողջապահական է,
ըսաւ Սայէսը, լրագրողներուն։
Պ. Շարճ Տէպպապ, Վարչապետ
Աթալ փառայի հետ սեւակցելի լեռն
խաղացող արդարութեան նախարա-
րին որ իր հրաժարեցին ընդուն-
ուած է։

Արդէն Հինգաբքի իրիւրունէ ի
վեր, այս զեպքը կը նախատեսուէր
եւ գանգաւն մեկնութիւններու տեղի
կուտար։ (Առաջինը) Սայէսին պա-
սաւաբանութիւնը զայն անտեղի է։

Տեսած ըլլալով որ ինք կ'անմին
մէջ նայեալ անցան վերէն մը չէ
ստապած։

Ենչու կը մեկնի ուրեմն եւ այո-
ւան գէտ տալուցուած։
Անգալցեանքները կը պատմեն
թէ, երկար ասեմն ի վեր ան այլեւ-
քա չէր համաձայնէր իր պատեմա-
կիցներուն հետ։ Դասական վերադ-
րուումը մը ձգող օրինակներ մը,
մասնաւորաբար իր կողմէ երեւա-
յացուած, անհետուած է, առանց
ամենապոյնի հնարեան նախարար-
այ խորհուրդին եւ նախագահու-
րեան նախագահին կողմէ։

Հաս ուրիշալատեցեալները անմե-
տութիւններուն Սայէսը առաջար-
կուած է անուանուի, հետ ու հոն,
կարգ մը հաստատար անտեղներու եւ
քաղաքականութեան մեծութեան եւ
նախարարներին եւ նախագահին։

Ուրեմն կը պնդեն թէ արդա-
րութեան նախարարը մասնակ-
ցելով բոլորակալութեան արտօնութեան
վիճաբանութեան պատմեցեր է որ
պահուի 1930 ամառային կ'ազմ-
ուի։ Երբ տեսած է որ իր պատե-
մակները կը մեծին ճանցալ Այե-
լի պանդոկահեքեալ արդէն ձեռք
բերած իրաւունքները, անտեղի
գտնէր իր միայն հին տեղալ։

Տագնապը պայքեցաւ, Աթալի
զանգիւնը պիտի հրաժարի մարդու-
րեան։

Վարչապետը հարցաճեմնելով
երեկ, Պ. Տէպպապի գրասենեակէն
դուրս ելելու միջոցին, յայտարա-
րեց թէ Սայէն Աննին էլ յիսուցի
եղ ըսելու մը պիտի առնուի, իսկ
միւս նախարարները պիտի պան-
կալուանցիւրը իր պատեմը։

Դեռ ոչ մէկ բեկնածուի անուր
չտեսցաւ պարապ արժոյն համար։

Շաբաթ օր, տեղայի մէջ որեւէ
փոփոխութիւն տեղի չունեցաւ։ Դան-
հաճութեանքներուն նախագահն ու
երեսփոխականը ժողովի նախա-
գահը տեղալ չէկան։ Իսկ հրաժա-
րեալ նախարարը տունը գնաց։
Այս անգամ Լուսինայի հետ իր
լաւ։ Արդարութեան նախարարու-
րեան վերաբերեալ գործեր տեսաւ
նախարարութեան տնօրէնը։ Հակա-
ռալ գանգաւն միջամտութեան
զինուածներուն տեղի չիւսցին մե-
ծեց վերցնել իր հրաժարեցին։

Շաբաթ մը ի վեր, առողջական
պատեմներու առաջնութեամբ սե-
րային կը բացակայի նաեւ հան-
րային տնօրէնացի նախարար Հիւ-
սէն պէ Անգալ։ Տեղական բերքեր
կը կարծեն որ ան ալ պիտի հրաժա-
րի։ Այդ կասկածը կը կրկնապակե
վարչապետի մէկ յայտարարութիւն
տեղ. բերքերուն, որով ան կը յայ-
նէ որ մէկ կամ երկու նախարարի
հրաժարեցին պատճառ չեն կրնար
ըլլալ զանիւր փոփոխութեան։

Հանրապետութեան նախագահը
կ'ըսեն տեղ. բերքեր, ամէն զեմ
կ'աշխարհ երեւալ զանիւր փոփո-
խութեան տեղի չալու համար։

Պ. ՕՍՍՐ ՏԱՌԻՔԻ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պէրոյի առեւտ. սեւեակի նա-
խագահ Պ. Օմար Տաւու որ ամբի-
ւեր ի վեր Ֆրանսի կը գտնուի, Պէ-
րոյ վերադարձին հետեւեալ յայ-
տար վերադարձին հետեւեալ
միջոցներ կատարեցին։

Իրիւնուան վրա գացին կուսակցա-
կան քառուորական ակումբները,
որ բաւուարեցան, երեք պատմե-
ցի կը իրեն նուաճուները, ապա-
գայ ծրագրերը։—հերթին ձե-
ւով բաշխ այս աճալ ալ թէ «կար-
ու կարք քանով ալ պիտի, պի-
տի կ'ընեն»։

աւելի կարեւոր խնդիրներ ինչպէս
Պէրոյի նախաձեռնութիւնը ինչպէս
նախարարութեան անցնելով Տե-
ժոր Հայնայի կապող երկարու-
թեան մը շինութիւն, մեր հետա-
ձեռնութիւնը զանգեց վերանորոգմն,
ընդլայնումն ու միացումը Պաշտ-
պիւնի եւ Երկաթուղիի գիծերուն հետ
նախագիծեր, որոնց իրականացու-
մին համար պարտականութիւնը քա-
ղաքի աշխարհի աւելի Ֆրանսա
հան։

Ոչ ոք նպատակով, բազմաթիւ
տեսակետներուն ունեցալ Ֆրան-
սայի դրամաշէրքներու եւ հովանա-
ւոր երկրներուն տեսնալով Տե-
ժոր Երեւանի խնդիրներուն
հետեւեալ խնդիրներուն զինքն
հետ։

Իմ խօսակցիցները ինքի պատա-
կանցին թէ մեզի կը վերաբերի
տեսնալով անհրաժեշտ գումարներ
իրենց դիտողութիւնը ճիշդ է։ Այ-
սուանեցին իրենց զինքն տեղի
թէ Միւրաբիցներն ու Լիբանանցի-
ները անգործ տանք ունին իրենց
երկրի մէջ, պէտք չէ աչէ վի-
պեցնել Ֆրանսացիներու կողմէ մեր
երկիրը մցնալով դրամաշէրքները։

Հայնայի նախաձեռնութիւնը ընդա-
նուսի եւ Պաշտպան ու Հայնայի մի-
ջեւ երկարուղիի մը շինութեան ծա-
ցը հետաւնէր. մեր վրայ իրեն-
յով, պէտք չէ յիսայն օտար, մասն-
ւանց Ֆրանսայի տեսնել։ Մեզ
ստապած։

Ենչու կը մեկնի ուրեմն եւ այո-
ւան գէտ տալուցուած։

Անգալցեանքները կը պատմեն
թէ, երկար ասեմն ի վեր ան այլեւ-
քա չէր համաձայնէր իր պատեմա-
կիցներուն հետ։ Դասական վերադ-
րուումը մը ձգող օրինակներ մը,
մասնաւորաբար իր կողմէ երեւա-
յացուած, անհետուած է, առանց
ամենապոյնի հնարեան նախարար-
այ խորհուրդին եւ նախագահու-
րեան նախագահին կողմէ։

Հաս ուրիշալատեցեալները անմե-
տութիւններուն Սայէսը առաջար-
կուած է անուանուի, հետ ու հոն,
կարգ մը հաստատար անտեղներու եւ
քաղաքականութեան մեծութեան եւ
նախարարներին եւ նախագահին։

Ուրեմն կը պնդեն թէ արդա-
րութեան նախարարը մասնակ-
ցելով բոլորակալութեան արտօնութեան
վիճաբանութեան պատմեցեր է որ
պահուի 1930 ամառային կ'ազմ-
ուի։ Երբ տեսած է որ իր պատե-
մակները կը մեծին ճանցալ Այե-
լի պանդոկահեքեալ արդէն ձեռք
բերած իրաւունքները, անտեղի
գտնէր իր միայն հին տեղալ։

Տագնապը պայքեցաւ, Աթալի
զանգիւնը պիտի հրաժարի մարդու-
րեան։

Վարչապետը հարցաճեմնելով
երեկ, Պ. Տէպպապի գրասենեակէն
դուրս ելելու միջոցին, յայտարա-
րեց թէ Սայէն Աննին էլ յիսուցի
եղ ըսելու մը պիտի առնուի, իսկ
միւս նախարարները պիտի պան-
կալուանցիւրը իր պատեմը։

Դեռ ոչ մէկ բեկնածուի անուր
չտեսցաւ պարապ արժոյն համար։

Շաբաթ օր, տեղայի մէջ որեւէ
փոփոխութիւն տեղի չունեցաւ։ Դան-
հաճութեանքներուն նախագահն ու
երեսփոխականը ժողովի նախա-
գահը տեղալ չէկան։ Իսկ հրաժա-
րեալ նախարարը տունը գնաց։
Այս անգամ Լուսինայի հետ իր
լաւ։ Արդարութեան նախարարու-
րեան վերաբերեալ գործեր տեսաւ
նախարարութեան տնօրէնը։ Հակա-
ռալ գանգաւն միջամտութեան
զինուածներուն տեղի չիւսցին մե-
ծեց վերցնել իր հրաժարեցին։

Շաբաթ մը ի վեր, առողջական
պատեմներու առաջնութեամբ սե-
րային կը բացակայի նաեւ հան-
րային տնօրէնացի նախարար Հիւ-
սէն պէ Անգալ։ Տեղական բերքեր
կը կարծեն որ ան ալ պիտի հրաժա-
րի։ Այդ կասկածը կը կրկնապակե
վարչապետի մէկ յայտարարութիւն
տեղ. բերքերուն, որով ան կը յայ-
նէ որ մէկ կամ երկու նախարարի
հրաժարեցին պատճառ չեն կրնար
ըլլալ զանիւր փոփոխութեան։

Հանրապետութեան նախագահը
կ'ըսեն տեղ. բերքեր, ամէն զեմ
կ'աշխարհ երեւալ զանիւր փոփո-
խութեան տեղի չալու համար։

Պ. ՕՍՍՐ ՏԱՌԻՔԻ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պէրոյի առեւտ. սեւեակի նա-
խագահ Պ. Օմար Տաւու որ ամբի-
ւեր ի վեր Ֆրանսի կը գտնուի, Պէ-
րոյ վերադարձին հետեւեալ յայ-
տար վերադարձին հետեւեալ
միջոցներ կատարեցին։

Իրիւնուան վրա գացին կուսակցա-
կան քառուորական ակումբները,
որ բաւուարեցան, երեք պատմե-
ցի կը իրեն նուաճուները, ապա-
գայ ծրագրերը։—հերթին ձե-
ւով բաշխ այս աճալ ալ թէ «կար-
ու կարք քանով ալ պիտի, պի-
տի կ'ընեն»։

Իրիւնուան վրա գացին կուսակցա-
կան քառուորական ակումբները,
որ բաւուարեցան, երեք պատմե-
ցի կը իրեն նուաճուները, ապա-
գայ ծրագրերը։—հերթին ձե-
ւով բաշխ այս աճալ ալ թէ «կար-
ու կարք քանով ալ պիտի, պի-
տի կ'ընեն»։

Իրիւնուան վրա գացին կուսակցա-
կան քառուորական ակումբները,
որ բաւուարեցան, երեք պատմե-
ցի կը իրեն նուաճուները, ապա-
գայ ծրագրերը։—հերթին ձե-
ւով բաշխ այս աճալ ալ թէ «կար-
ու կարք քանով ալ պիտի, պի-
տի կ'ընեն»։

Իրիւնուան վրա գացին կուսակցա-
կան քառուորական ակումբները,
որ բաւուարեցան, երեք պատմե-
ցի կը իրեն նուաճուները, ապա-
գայ ծրագրերը։—հերթին ձե-
ւով բաշխ այս աճալ ալ թէ «կար-
ու կարք քանով ալ պիտի, պի-
տի կ'ընեն»։

Իրիւնուան վրա գացին կուսակցա-
կան քառուորական ակումբները,
որ բաւուարեցան, երեք պատմե-
ցի կը իրեն նուաճուները, ապա-
գայ ծրագրերը։—հերթին ձե-
ւով բաշխ այս աճալ ալ թէ «կար-
ու կարք քանով ալ պիտի, պի-
տի կ'ընեն»։

Իրիւնուան վրա գացին կուսակցա-
կան քառուորական ակումբները,
որ բաւուարեցան, երեք պատմե-
ցի կը իրեն նուաճուները, ապա-
գայ ծրագրերը։—հերթին ձե-
ւով բաշխ այս աճալ ալ թէ «կար-
ու կարք քանով ալ պիտի, պի-
տի կ'ընեն»։

Իրիւնուան վրա գացին կուսակցա-
կան քառուորական ակումբները,
որ բաւուարեցան, երեք պատմե-
ցի կը իրեն նուաճուները, ապա-
գայ ծրագրերը։—հերթին ձե-
ւով բաշխ այս աճալ ալ թէ «կար-
ու կարք քանով ալ պիտի, պի-
տի կ'ընեն»։

Իրիւնուան վրա գացին կուսակցա-
կան քառուորական ակումբները,
որ բաւուարեցան, երեք պատմե-
ցի կը իրեն նուաճուները, ապա-
գայ ծրագրերը։—հերթին ձե-
ւով բաշխ այս աճալ ալ թէ «կար-
ու կարք քանով ալ պիտի, պի-
տի կ'ընեն»։

Իրիւնուան վրա գացին կուսակցա-
կան քառուորական ակումբները,
որ բաւուարեցան, երեք պատմե-
ցի կը իրեն նուաճուները, ապա-
գայ ծրագրերը։—հերթին ձե-
ւով բաշխ այս աճալ ալ թէ «կար-
ու կարք քանով ալ պիտի, պի-
տի կ'ընեն»։

Իրիւնուան վրա գացին կուսակցա-
կան քառուորական ակումբները,
որ բաւուարեցան, երեք պատմե-
ցի կը իրեն նուաճուները, ապա-
գայ ծրագրերը։—հերթին ձե-
ւով բաշխ այս աճալ ալ թէ «կար-
ու կարք քանով ալ պիտի, պի-
տի կ'ընեն»։

Յարակալար.—805 Յարակալա-
ւէ վարակուածներ հետեւեալ են կա-
ռակարակաւ հիւանդանոցներուն
մէջ։ Մասնաւոր բժշկութեան հետեւ
1240 Յարակալաւ վարակուածներ։
ՈՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԸ

Անցած երեք ամսուան ընթացքին
Պէրոյի մէջ մտրուած են 33475
ոչխար, 123 այծ, 125 խոզ, եւ
2149 կով։ Միւրեւն ժամանակա-
ւորապէս Քրիսթի մէջ մտրուած են
12415 ոչխար, 671 այծ եւ 247 կով։
ԵՐԿՈՒ ԺԱՆՏԱՐԱՐՆԵՐՈՒ

ՎԱՅՐԱԳՈՒԹԻՒՆԸ

Առջի օր, կես զեմին վերջ ծա-
ւր շին, գաղթի ոտքիկան Ապիւլ-
յա Հաճի Յուրեմեանքի բաղնի մէջ
կը պահէր։ Հոն կը յոյ աղաղակ մը,
որ օգնութիւն կը կանչէ, Հնգեմե-
անի ուժգին կը հնչէր օգնութեան
կանչը, որ իսկական սեւի յաւուսի էր։
Ինչ վերջ ծախք կը խեղդուի եւ
հազու լսելի կը մնայ։ Պաղթի ոտ-
քիկանը կ'ուղղուի դէպի ծախքն ե-
կած կողմը եւ հանգիստանալ ճո-
րակաւ ուղի տեսնելու հետեւ կը
սեւեւի։ Ոտքիկանը կը սեւեւի ու ա-
նոնք օդի կը խմեն եւ բաւական զի-
նուցան կ'երեւին։

Պաղթի ոտքիկանը մօտեցալ վերջ
անոնց կը հարցնէ թէ՝ ուրիշ՝ կու-
րանք եւ կ'անցնան։ Բայց
այդ միջոցին իսկոյն կը կրկնուի
աղաղակը հիւղակին մէջէն։

